

РЕШЕНИЕ

№ 92

гр. София, 09.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Николай Метанов
Валентин Бойкинов

при участието на секретаря Мария Г. Паскова
като разгледа докладваното от Валентин Бойкинов Въззивно търговско дело
№ 20231001001009 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С Решение № 1168 от 04.10.2023 г., постановено по търг. дело № 229/2023 г., Софийски градски съд, Търговско отделение, 17с-в е отхвърлен като неоснователен предявения от Националната агенция за приходите против ЕТ“К. К.“ иск с правно основание чл.694, ал.2 ТЗ за установяване поредност на удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ на предявени от Националната агенция за приходите с молба изх.№ М-24-28-2069/21-22 от 21.09.2022г. , включени в одобрен от съда по несъстоятелността списък на приети вземания на кредитори на ЕТ“К. К.“, предявени в срока по чл.685, ал.1 ТЗ, обявен по партидата на длъжника в ТРРЮЛНЦ под № 20221018110146, публични вземания в общ размер на 585 933,27 лева, от които 464 640,26 лева- главници и 121 293,01 лева- лихви, начислени до 08.09.2022г., като обезпечени със запори, наложени с подробно описаните в исковата молба постановления за налагане на обезпечителни мерки, вписани в Централния регистър на особените залози.

Срещу така постановеното решение е подадена въззивна жалба от Националната агенция за приходите, с която се обжалва първоинстанционното решение като неправилно с искане да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявеният иск да бъде уважен както е предявен.

Поддържа се, че решението е неправилно поради нарушение на материалния закон. Излага съображения за незаконосъобразност на направения в първоинстанционното

решение извод, че процесните вземания нямат привилегията по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ, тъй като наложените от публичния изпълнител запори не са вписани в ЦРОЗ преди откриването на производството по несъстоятелност по отношение на длъжника. В жалбата се изразява становище, че нормата на чл.638, ал.4, изр. 3 от ТЗ и останалите разпоредби на цитирания нормативен акт не регламентират пречка за вписване в съответния регистър на обезпечителна мярка, наложена преди откриване на производството по несъстоятелност, какъвто бил настоящият случай с оглед налагането на обезпечителните мерки по ДОПК още преди решението за откриване на производство по несъстоятелност. С оглед липсата на такава нормативно установена пречка и доколкото обезпечителните мерки били наложени преди откриването на производството по несъстоятелност по отношение на длъжника – ответник по иска по чл.694 ТЗ за процесните публични вземания следвало да бъде предвидена поредност на удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ. Въззивникът прави искане за отмяна на атакуваното решение и за постановяване на друго такова, с което да бъде уважен предявеният иск, като претендира присъждане и на юрисконсултско възнаграждение.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК не е постъпил отговор на подадената въззивна жалба от насрещната страна ЕТ“К. К.“.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от синдика на ЕТ“К. К.“, А. М. с който се заявява становище за неоснователността на въззивната жалба по съображения изложени в писменото становище.

Софийски апелативен съд, намира, че въззивната жалба като подадена в законоустановения срок и срещу подлежащ на инстанционен контрол съдебен акт, е процесуално допустима. След като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразно изискванията на чл.235 от ГПК във вр. с чл.269 от ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна :

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по искова молба на Националната агенция за приходите, с която на основание чл. 694 ТЗ, във вр. с чл. 722, ал.1, т.1 ТЗ е предявен иск за установяване поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал.1, т.1 от ТЗ на публични вземания в общ размер на 585 933,27 лева, от които 464 640,26 лева-главници и 121 293,01 лева-лихви, начислени до 08.09.2022г., като обезпечени със запори, наложени с подробно описаните в исковата молба постановления за налагане на обезпечителни мерки, вписани в Централния регистър на особените залози, които вземания са включени в одобрения от съда по несъстоятелността списък на приетите вземания на кредитори на ЕТ“К. К.“, предявени в срока по чл.685 ТЗ с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал.1, т.6 ТЗ.

Между страните не е спорно, а и се установява от вписванията по партидата на търговеца в ТР под № 20220826173556 обстоятелството, че с Решение № 1020 от 26.08.2022г., постановено по търг.дело № 2725/2021г. на СГС, ТО,4с-в е обявена неплатежоспособността на ЕТ“К. К.“ и е открито производство по несъстоятелност срещу търговеца.

Не е спорно, а и се установява, че на 18.10.2022г. по партидата на длъжника ЕТ“К. К.“ в ТР е обявен изготвен от синдика списък на приетите вземания на кредитори на дружеството, предявени в срока по чл.685, ал.1 ТЗ, в който са включени публични вземания, предявени от Националната агенция за приходите с молба с изх.№ М-24-28-2069/21-22 от 21.09.2022г., с която са предявени и вземания за данъци в общ размер на 585 933,27 лева, от които 464 640,26 лева- главници и 121 293,01 лева- лихви, начислени до 08.09.2022г., като е предвидена за тях в списъка поредност за удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.6 ТЗ, вместо претендираната такава от предявилия ги кредитор по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ.

Срещу предвидената от синдика поредност на удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.6 от ТЗ на така предявените публични вземания с определение на съда по несъстоятелността възражението на кредитора НАП срещу приетата от синдика поредност за удовлетворяване по т.6 вместо по т.1 от чл.722 ТЗ е оставено без уважение, като неоснователно. Не е спорно, а и се установява, че определението на съда по чл.693, ал.1 ТЗ, с което се одобрява списъка в частта му вземанията на НАП е обявен в ТР по партидата на длъжника на 16.01.2023г.

Не е спорно, а и се установява, че Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки от 23.06.2022г. на публичен изпълнител от ТД на НАП София, е наложен заповор върху банкови сметки на длъжника в „Райфайзен Банк“ АД. По делото няма ангажирани данни дали и кога е вписано постановлението за налагане на обезпечителните мерки в ЦРОЗ.

Не е спорно, а и се установява, че Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки от 27.04.2020г. на публичен изпълнител от ТД на НАП София, е наложен заповор върху едно моторно превозно средство, подробно описано в постановлението. Не е спорно, а и се установява, че заповорът е вписан в Централния регистър на особените залози под № 2020062600393.

Не е спорно, а и се установява, че Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки от 30.06.2020г. на публичен изпълнител от ТД на НАП София, е наложен заповор върху посочените в постановлението банкови сметки на длъжника. Не е спорно, а и се установява, че заповорът е вписан в Централния регистър на особените залози под № 2022083100170.

Не е спорно, а и се установява, че Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки от 29.10.2021г. на публичен изпълнител от ТД на НАП София, е наложен заповор върху посочените в постановлението банкови сметки на длъжника. Не е спорно, а и се установява, че заповорът е вписан в Централния регистър на особените залози под № 2022083100170.

При така установената фактическа обстановка и с оглед правомощията си по чл. 269 ГПК, настоящият съд достигна до следните правни изводи:

Предявеният иск с правно основание Чл.694 от Търговския закон е установителен по своя характер- предмет на същия е установяване съществуването или несъществуването на определено вземане към длъжника в производство по несъстоятелност, респ. наличието или

не на обезпечение или привилегия на това вземане, т.е. на установяване подлежи съществуването на конкретно материално правоотношение между определени лица-кредитор и длъжника в производството по несъстоятелност. Тази материално-правна легитимация предопределя и страните в производството по специалния установителен иск по Чл.694 от ТЗ. Ищецът може да бъде единствено кредитор, който е направил възражение срещу неприемане на предявеното от него вземане/ при положителен установителен иск/; кредитор, който е направил възражение срещу вземане, предявено от друг кредитор, както и от страна на самия длъжник, с твърдения, че не дължи предявеното вземане/ в този случай сме изправени пред предявяването на отрицателен установителен иск/ . В настоящия случай искът е предявен от кредитор срещу неприето от синдика предявено вземане, респ. претендирана от него поредност на удовлетворяване, за който безспорно е налице правен интерес от предявяването на настоящия положителен установителен иск, с който да се приеме за установено по отношение на участващите в производството по несъстоятелност лица- синдикът , длъжникът, както и всички кредитори, че кредиторът НАП притежава вземане в размера на предявената от него сума и съобразно приетия и установен ред за удовлетворяване, който той претендира да е по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ вместо приетата от синдика поредност по чл.722, ал.1, т.6 ТЗ.

На следващо място, съгласно разпоредбата на Чл.694, ал.4 от Търговския закон, регламентираща последиците от приключване на производството по Чл.694 от ТЗ , влязлото в сила решение по Чл.694, ал.1 от ТЗ ще има установително действие в отношенията на длъжника, синдика и всички кредитори по несъстоятелността. По този начин законът разширява субективните предели на силата на пресъдено нещо , очертани в Чл.298 от ГПК като ги разпростира и спрямо лица, които не са били страни в процеса по Чл.694 от Търговския закон.

Настоящият съдебен състав намира, че предявеният иск е допустим- като предявен в 14 дневния срок от момента на обявяване в търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка по чл.692, ал.4 от ТЗ. В настоящия случай, няма спор, а и се установява, че ищецът е направил възражение срещу списъка, което е подадено в преклузивния срок по чл.690 ТЗ. По това възражение съдът по несъстоятелността се произнесъл с определение № 133/13.01.2023г., с което е оставено без уважение възражението на настоящия ищец срещу списъка, като определението на съда е обявено в ТР на 16.01.2023г. Исковата молба е подадена по пощата на 27.01.2023г., поради което и срокът за предявяване на иска по чл.694, ал.1 ТЗ/която норма е процесуална/ следва да се счита за спазен, съобразявайки правилото на чл. 62, ал.2 ГПК.

За да отхвърли предявеният иск, първоинстанционният съд е приел с решаващ мотив необходимостта от извършването на корективно тълкуване на разпоредбата на чл.722, ал.1, т.1 ТЗ относно това какви обстоятелства, различни от учредения особен залог и фактите, свързани с него, подлежат на вписване в ЦРОЗ, както и необходимостта от съобразяването на действието на наложения запор върху имущество и целта, която законодателят преследва с уреждането на възможността запорът върху имущество по чл.4 от ЗОЗ да бъде вписан в

ЦРОЗ. Съответно въз основа на извършения от съда анализ е прието, че за държавата не се породила привилегията по чл.722, ал.1, т.1 от Търговския закон.

Въззивният съд, съобразявайки тези изводи на първата инстанция, приема че твърдяната привилегия по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ на приетите процесни публични вземания, произтичаща от наложените запори по реда на ДОПК от публичен изпълнител с постановления от визираните по-горе дати и вписани след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, не съществува по следните съображения :

Съгласно чл.722, ал.1, т.1 ТЗ вземанията, възникнали до откриването на производството по несъстоятелност, обезпечени със залог или ипотека, или заповор или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози се ползват с правото на предпочтително удовлетворение от получената сума при реализацията на обезпечението. В доктрината и съдебната практика се възприема тезата за корективното тълкуване на т.1 от чл.722, ал.1 ТЗ относно предвидената привилегия при удовлетворяването на вземанията, обезпечени със заповор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ. Поддържа се, че е недопустимо вписването на възбрани по реда на ЗОЗ, тъй като недвижимите имоти не са обект на обезпечение по ЗОЗ/чл.4 от ЗОЗ/, а вписването на заповор цели той да се противопостави на кредитора, в полза на когото е учреден особен залог върху заповораното имущество – учреденият залог не може да се противопостави на кредитора, който е вписал в съответния регистър по ЗОЗ заповор върху наложеното имущество преди вписването на залога- чл.12, ал.2 и чл.30, ал.1 ЗОЗ, като при принудителното изпълнение заложникът кредитор ще има качеството на хирографарен, а не на обезпечен. Поради това вписването на заповора не дава правото на вискателя да се удовлетвори предпочтително от имуществото, върху което е учреден залогът, като такова право не може да има и кредиторът с прието вземане в производството по несъстоятелност. При това тълкуване се отчита, че целта на вписването на обезпечителните мерки по реда на ЗОЗ не е създаване на право на предпочтително удовлетворяване, а предимство при конкуренция на различните способности на принудително реализиране на заложното право, тъй като вписването на насочване на принудително изпълнение по реда на ГПК или ДОПК осуетява пристъпване към изпълнение от страна на заложникът кредитор/чл.32а ЗОЗ/. Съгласно специалните правила, уреждащи действието на заповора и възбраната, вискателят, ползващ се от тези мерки, няма предимство при удовлетворяването си спрямо конкуриращи кредитори/ чл.459, ал.1, вр. с чл.457, ал.1 и чл.460 ГПК, т.7 от Тълкувателно решение №2 от 26.06.2015г. по тълк.дело № 2/2013г. на ОСГТК на ВКС/.

При предложеното в теорията и преобладаващата съдебна практика тълкуване се съобразяват разпоредбата на чл.638, ал.4 от ТЗ, предвиждаща непротивопоставимост на кредиторите на несъстоятелността на наложените в изпълнителното производство запори и възбрани, и разпоредбата на чл.724 ТЗ, която изрично визира разпределението на продажната цена на заложена или ипотекирана вещь, съответно на вещь, върху която има право на задържане, но не и възбрана или заповорана вещь. Въззивният съд споделя така аргументираната необходимост от корективно тълкуване на чл.722, ал.1, т.1 ТЗ, поради

което намира, че процесните публични вземания, обезпечени със заповор, вписан по реда на ЗОЗ, въобще не могат да се ползват от привилегията по тази разпоредба в производството по несъстоятелност.

Дори и да не бъде възприето становището, че привилигировани по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ в производството по несъстоятелност са само приети вземания, обезпечени със залог или ипотека, в случая не могат да възникнат последиците по тази норма/привилегия по отношение на останалите кредитори/, тъй като по делото се установява, че заповорите, наложени по ДОПК от публичния изпълнител, са вписани по реда на ЗОЗ- в ЦРОЗ след откриването на производството по несъстоятелност по отношение на длъжника, с изключение на обезпечителната мярка по Постановлението от 23.06.2022г., за която въобще не са ангажирани данни да е била вписана в ЦРОЗ. Съгласно нормата на чл.638, ал.6, изр. 3 от ТЗ след откриване на производството по несъстоятелност отпада и възможността върху имущество на длъжника да бъдат налагани, каквито и да било обезпечителни мерки по реда, било то по реда на ДОПК или ГПК. Следователно недопустимо е след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност/чл.634а от ТЗ/ заповор върху имущество на длъжника, дори и да е наложен по-рано, да бъде вписан по реда на ЗОЗ, тъй като вписването, разширявайки последиците на заповора съобразно чл.722, ал.1, т.1 ТЗ/създавайки привилегията по цитираната норма/, следва да се приеме за обезпечителна мярка със самостоятелно значение, макар и обусловено от основната мярка. Поради това вписването в ЦРОЗ на заповор, наложен преди откриването на производството по несъстоятелност, не може да бъде противопоставено на останалите кредитори на несъстоятелността/чл.638, ал.4, изр.2 от ТЗ/. Аргументи за горното следва да се изведат и от нормата на чл.646, ал.1 ТЗ, предвиждаща нищожност по отношение на кредиторите на несъстоятелността на направеното след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност учредяване на залог и ипотека върху право или вещь от масата на несъстоятелността.

По всички така изложени съображения следва да се приеме, че процесните публични държавни вземания, включени в одобрените списъци на приетите вземания на кредиторите на несъстоятелния длъжник ЕТ“К. К.“ не се ползват с привилегията по чл.722, ал.1, т.7 от ТЗ, поради което и предявеният иск по чл.694, ал.2, т.1 от ТЗ за установяване на поредност за удовлетворяване в производството по несъстоятелност правилно е бил отхвърлен.

Предвид горното и поради съвпадение в крайните изводи на двете съдебни инстанции, обжалваното Решение следва да бъде потвърдено, а въззивната жалба на Националната агенция за приходите– оставена без уважение като неоснователна.

Воден от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1168 от 04.10.2023 г., постановено по търг. дело № 229/2023 г., Софийски градски съд, Търговско отделение, 17с-в.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____